

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

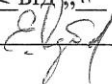

«Затверджено»
Ректор ОДЕКУ
Степаненко С.М.

«Затверджено»
на засіданні методичної ради ОДЕКУ
протокол № 2 від „29” жовтня 2020р.
Голова методичної ради
Хохлов В.М.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
практик
Спеціальність - 242 "Туризм"
Рівень вищої освіти «бакалавр»

«Затверджено»
на засіданні групи забезпечення
спеціальності
від ~~15~~ 20 20 року
протокол № 5
Голова групи: Губанова О.Р.

«Затверджено»
на засіданні кафедри економіки
природокористування
протокол № 2 від „11” 09 2020р.
зав.кафедри Губанова О.Р.

Одеса – 2020

Наскрізна програма практик для вищих навчальних закладів.
Спеціальність - 242 "Туризм".

Рівень вищої освіти «бакалавр».

Кафедра економіки природокористування ОДЕКУ, 2020.

Укладач: Арестов С.В., к.е.н., доцент кафедри економіки природокористування.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
2. Програми окремих видів практики	5
2.1. Навчальна ознайомча практика (вступ до фаху).....	5
2.1.1. Організація практики.....	6
2.1.2. Методичні рекомендації.....	6
2.1.3.Вимоги до звіту.....	6
2.2. Навчальна практика(Економіка туристичної фірми).....	8
2.2.1. Організація практики.....	8
2.2.2. Методичні рекомендації.....	9
2.2.3.Вимоги до звіту.....	9
2.3. Навчальна практика(Економіко-екологічні засади сталого туризму)	10
2.3.1. Організація практики.....	10
2.3.2. Методичні рекомендації.....	10
2.3.3.Вимоги до звіту.....	11
2.4. Виробнича практика.....	12
2.4.1.Організація практики.....	13
2.4.2. Зміст практики.....	13
2.4.3. Методичні рекомендації.....	14
2.4.4. Індивідуальне завдання.....	14
2.4.5. Форми та методи контролю.....	14
2.4.6.Вимоги до звіту.....	15

ВСТУП

Наскрізна програма практик є основним навчально-методичним документом, який визначає проведення практики за спеціальністю: „Туризм”.

Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації виробничої підготовки, системності та неперервності навчання студентів.

Навчальний план підготовки бакалаврів включає наступні види навчальних та виробничої практик.

№	Назва практики	Семестри			
		2	4	6	7
1	Навчальна ознайомча практика («Вступ до фаху»)	3 тижні			
2	Навчальна практика(Економіка туристичної фірми)		4 тижні		
3	Навчальна практика(Економіко-екологічні засади сталого туризму)			4 тижні	
4	Виробнича практика				6 тижнів

Програми окремих видів практик за спеціальністю: „ Туризм”, призначена для закріплення теоретичних знань та формування у студентів професійних вмінь, навичок, приймати самостійні рішення у реальних виробничих умовах при виконанні різних обов`язків, властивих майбутній професійній діяльності.

2. ПРОГРАМИ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРАКТИКИ

2.1. Навчальна ознайомча практика («Вступ до фаху»)

Навчальна ознайомча практика є обов'язковою частиною освітньо-професійної підготовки студентів вищих закладів освіти. Навчальна ознайомча практика «Вступ до фаху» є невід'ємною складовою практичної підготовки бакалаврів з туризму.

Навчальна ознайомча практика проводиться у 2 семестрі на базі кафедри. Тривалість практики складає 4 тижні.

Метою навчальної ознайомчої практики «Вступ до фаху» є ознайомлення студентів першого курсу зі змістом їх майбутньої професії, з характером та сферою професійної діяльності, з роллю фахівців туристичного обслуговування в формуванні ефективної економіки, роль туризму у формування позитивного іміджу країни.

Студенти на практиці повинні усвідомити, що сфера їх майбутньої діяльності стає все більш значущою в економічному розвитку незалежної України, поступово перетворюється на високорентабельний сектор економіки та важливий засіб культурного розвитку громадян.

Важливою передумовою опанування фаху є необхідність набуття комплексу фундаментальних і професійних знань, усвідомлення специфіки функціонування підприємств туристичного бізнесу на ринку споживчих товарів і послуг, встановлення активної творчої та громадської позиції.

Значне місце в практиці приділяється: загальним питанням галузевого стандарту вищої освіти в Україні; особливостям організації та змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівців з туристичного обслуговування на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях у ВНЗ; сутності навчального плану щодо підготовки бакалавра з туризму; організації виховної роботи у ВНЗ; спрямованої на формування національної свідомості та гідності громадянина України; підвищенню рівня загальної культури; створенню умов для розкриття та розвитку талантів, особистості.

Під час практики перед студентами ставляться наступні задачі:

- ознайомитись із загальною структурою університету та кафедри – базою проведення практики;
- визначити місце та роль фахівця туризмознавця у розвитку ринку туристичних послуг, господарській і фінансово-економічній діяльності підприємств України;
- ознайомитись з професійними вимогами до фахівця з туризму, необхідними практичними вміннями та навичками;
- ознайомитись зі сферою майбутньої професійної діяльності, переліком основних типів і категорій підприємств, які обслуговують туристів та місцеве населення;
- визначити посади, які може обіймати бакалавр з туризму на підприємствах туристичної індустрії;

- ознайомитись з загальними питаннями галузевого стандарту вищої освіти в Україні та організаційно-методичним підґрунтям навчання в ОДЕКУ;
- ознайомитись зі змістом навчального плану за професійним спрямуванням «Туризм»;
- визначити особливості організації навчальної, науково-дослідної, самостійної і виховної роботи в ОДЕКУ, на еколого-економічному факультеті;
- охарактеризувати новітні інноваційні технології, методи активізації навчання.

За підсумками проходження практики оформлюється звіт, виконаний відповідно до існуючих вимог. Звіт перевіряється і затверджується керівником практики.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Базою практики є кафедра економіки природокористування, ОДЕКУ. Методичне керівництво практикою здійснюється керівником практики. Індивідуальне завдання видається в відповідності з детальним календарним планом для кожного студента. Студент має право на проходження навчальної ознайомчої практики в фахових установах за власним вибором, попередньо узгодивши і отримавши дозвіл керівника практики.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Керівник навчальної ознайомчої практики видає завдання студентам для роботи в бібліотеці з літературою, перевіряє зібрані матеріали.

Під час практики за кожним студентом закріплюється керівник практики. Контроль за виконанням програми практики поділяється на поточний та підсумковий.

Поточний контроль включає нагляд за діяльністю студентів з боку керівника практики; контроль за виконанням окремих розділів програми практики. Керівник практики контролює виконання необхідних обсягів робіт, зміст звітних матеріалів.

ВИМОГИ ДОЗВІТУ

Після закінчення терміну навчальної ознайомчої практики студент повинен скласти звіт про проходження практики. У звіті про практику слід висвітлити такі питання:

- Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;
- інструктаж з організації проходження практики;
- Загальна характеристика університету;

- Ознайомлення зі структурою навчальних підрозділів університету. Вивчення навчально-методичної документації, що регламентує діяльність кафедри;
- Ознайомлення з навчально-методичною документацією, типовою та робочою програмами;
- Ознайомлення з методикою організації модульного контролю, критеріями оцінки знань, формами проведення модульного контролю;
- Загальна характеристика галузевого стандарту вищої освіти в Україні та організаційно-методичного підґрунтя навчання в ОДЕКУ;
- Зміст навчального плану за професійним спрямуванням «Туризм»;
- Загальна характеристика основних типів і категорій підприємств, які обслуговують туристів;
- Характеристика професійної діяльності фахівця з туризмознавства.

2.2. Навчальна практика(«Економіка туристичної фірми»)

Навчальна практика проводиться у 4 семестрі на базі кафедри. Тривалість практики складає 4 тижні.

Метою навчальної практики «Економіка туристичної фірми» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні фірми.

Студенти на практиці повинні усвідомити, що сфера їх майбутньої діяльності стає все більш значущою в економічному розвитку незалежної України, поступово перетворюється на високорентабельний сектор економіки та важливий засіб культурного розвитку громадян.

Під час практики перед студентами ставляться наступні задачі:

- вивчення системи взаємозв'язаних (взаємообумовлених та взаємозалежних) факторів реалізації туристичних послуг;
- дослідження принципів, методів і показників, що забезпечують адекватну вартісну оцінку витрат і результатів діяльності фірми;
- дослідження аналітичного апарату та організаційної основи, які гарантують пошук і здійснення найбільш ефективних напрямків виробництва та реалізації продукції, а також стратегічного розвитку фірми;
- аналіз мотиваційного інструментарію, потрібного для визначення цілей і засобів досягнення ефективного господарювання фірмою.
- здійснювати розрахунки витрат туристичної фірми, собівартості продукції та послуг, рівня рентабельності та ефективності капіталовкладень;
- визначати ціну виробленої продукції та послуг;
- організовувати ефективне використання матеріальних, трудових, фінансових, інвестиційних та інформаційних ресурсів фірми;
- оцінювати результати діяльності фірми за фінансово-економічними показниками;
- обґрунтовувати способи реалізації мотиваційного впливу на персонал фірми.
- аналізувати виробничу діяльність та зовнішнє середовища функціонуючого підприємства, сутність та наслідки мікроекономічних процесів, поведінки окремих господарюючих суб'єктів, їх інноваційної спрямованості

За підсумками проходження практики оформлюється звіт, виконаний відповідно до існуючих вимог. Звіт перевіряється і затверджується керівником практики.

2.2.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Базою практики є кафедра економіки природокористування, ОДЕКУ. Методичне керівництво практикою здійснюється керівником практики. Індивідуальне завдання видається в відповідності з детальним календарним планом для кожного студента. Студент має право на проходження навчальної

практики в фахових установах за власним вибором, попередньо узгодивши і отримавши дозвіл керівника практики.

2.2.2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Керівник навчальної практики видає завдання студентам для роботи в бібліотеці з літературою, перевіряє зібрані матеріали.

Під час практики за кожним студентом закріплюється керівник практики. Контроль за виконанням програми практики поділяється на поточний та підсумковий.

Поточний контроль включає нагляд за діяльністю студентів з боку керівника практики; контроль за виконанням окремих розділів програми практики. Керівник практики контролює виконання необхідних обсягів робіт, зміст звітних матеріалів.

2.2.3 ВИМОГИ ДОЗВІТУ

Після закінчення терміну навчальної практики студент повинен скласти звіт про проходження практики. У звіті про практику слід висвітлити такі питання:

- Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;
- інструктаж з організації проходження практики;
- Фірма як суб'єкт господарювання;
- Основи підприємницької діяльності;
- Управління фірмою;
- Персонал фірми;
- Виробничі фонди;
- Нематеріальні ресурси та активи фірми;
- Оборотні кошти фірми. Інвестиційні ресурси фірми;
- Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції фірми;
- Продуктивність, мотивація та оплата праці персоналу фірми;
- Валові витрати і ціни на продукцію (послуги) фірми;
- Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності фірми;
- Сутність підприємницької діяльності в туризмі;
- Формування доходу туристичного підприємства;
- Структура витрат туристичного підприємства;
- Формування та розподіл прибутку туристичного підприємства;
- Джерела фінансування та грошові потоки суб'єктів туристичного бізнесу;
- Основні та оборотні фонди туристичної фірми;
- Трудові ресурси туристичного підприємства.

2.3. Навчальна практика («Економіко-екологічні засади сталого туризму»)

Навчальна практика «Економіко-екологічні засади сталого туризму» є невід'ємною складовою практичної підготовки бакалаврів з туризму.

Навчальна практика проводиться у 6 семестрі на базі кафедри. Тривалість практики складає 4 тижні.

Метою навчальної практики «Економіко-екологічні засади сталого туризму» передбачається міждисциплінарний і системний підхід до вивчення основних проблем взаємодії людини і навколишнього природного середовища з точки зору принципів і стратегій сталого розвитку.

Під час практики перед студентами ставляться наступні задачі:

- обґрунтовувати оптимальну програму покращання екологічної ситуації;
- основні принципи формування систем оцінювання сталого розвитку різномасштабних об'єктів;
- базові методи використовувані для агрегування показників в індекси;
- засади оцінювання впливу на довкілля і, зокрема, оцінювання життєвого циклу;
- прийоми оцінювання природного капіталу з точки зору сталого розвитку.

За підсумками проходження практики оформлюється звіт, виконаний відповідно до існуючих вимог. Звіт перевіряється і затверджується керівником практики.

2.3.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Базою практики є кафедра економіки природокористування, ОДЕКУ. Методичне керівництво практикою здійснюється керівником практики.

Індивідуальне завдання видається в відповідності з детальним календарним планом для кожного студента. Студент має право на проходження навчальної практики в фахових установах за власним вибором, попередньо узгодивши і отримавши дозвіл керівника практики.

2.3.2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Керівник навчальної практики видає завдання студентам для роботи в бібліотеці з літературою, перевіряє зібрані матеріали.

Під час практики за кожним студентом закріплюється керівник практики. Контроль за виконанням програми практики поділяється на поточний та підсумковий.

Поточний контроль включає нагляд за діяльністю студентів з боку керівника практики; контроль за виконанням окремих розділів програми

практики. Керівник практики контролює виконання необхідних обсягів робіт, зміст звітних матеріалів.

2.3.3 ВИМОГИ ДОЗВІТУ

Після закінчення терміну навчальної практики студент повинен скласти звіт про проходження практики. У звіті про практику слід висвітлити такі питання:

- Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;
- Інструктаж з організації проходження практики;
- Передумови та перспективи сталого розвитку ;
- Концепція сталого розвитку ;
- Міжнародний досвід та роль ООН у визначені засад сталого розвитку;
- Сталий туризм: основні передумови, концепції та стратегії;
- Показники сталого розвитку туризму;
- Методика створення та роль екологічної паспортизації для сталого розвитку туризму в Україні;
- Поняття екологізації туризму та її значення для сталого розвитку;
- Екологізація системи управління туристичною діяльністю в Україні;
- Екологістичний менеджмент як складова сталого розвитку туризму;
- Туристська дестинація як управлінська категорія сталого розвитку туризму в умовах глобалізації;
- Модель туристичної інфраструктури;
- Вектори факторного впливу на розвиток підприємств туристичної індустрії;
- Стратегічні напрями та основні засади розроблення цільових програм розвитку в туризмі;
- Стратегічне планування розвитку у туризмі;
- Кластерна модель організації туристичного бізнесу регіону;
- Формування стратегії сталого розвитку туризму.

2.4. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Виробнича практика проводиться у 7 семестрі на базі підприємства. Тривалість практики складає 6 тижнів

Метою виробничої практики є закріплення знань теоретичного матеріалу з основ раціонального природокористування, правового регулювання туристичної діяльності, екологізації туристичної діяльності, економіки фірми, управління персоналом туристичної галузі, екологічного туризму.

Набуття певних практичних навичок згідно отриманих теоретичних знань в туристській галузі. Придбання навичок зі складання, обробки та аналізу оперативних матеріалів, використанню існуючих методик при розрахунку ефективності інвестиційних проектів в туристичну галузь, а також збір даних.

До **Завдання** виробничої практики належать: придбання навичок аналізу даних та використання їх у різних планах підприємства; вивчення стану туристичної і інвестиційної діяльності в Україні; застосування нових методів аналізу при розробці стратегічних і бізнес планів; вивчення організаційної структури бази практики. А також:

- залучення студентів до виробничої діяльності у сфері туризму;
- закріплення, поглиблення теоретичних знань, набутих у ході аудиторного та самостійного вивчення базових дисциплін, застосування здобутих знань та умінь на практиці;
- вивчення сучасного стану туристичної індустрії та ринку туристичних послуг, перейняття передового досвіду управлінських та виробничих процесів у туристичному бізнесі;
- ознайомлення з виробничою матеріально-технічною та організаційно-функціональною структурою управління рекреаційно-туристичними підприємствами, вивчення їхнього рекламно-інформаційного забезпечення і комунікацій.

В результаті проходження виробничої практики студенти повинні

знати:

- зміст і структуру бази практики;
- вміти зібрати необхідну інформацію;
- застосувати сучасні методи аналізу;
- одержати навички обробки та аналізу зібраної інформації;
- виявляти оптимальні варіанти перспективного розвитку туристичних підприємств, підприємств гостинності згідно особливостей просторової організації, наявної ресурсної, інформаційно-комунікативної бази;
- вести документацію дослідження, користування довідковою літературою, технологічною і статистичною інформацією;
- аналізувати особливості організації, управління, технології функціонування туристичних підприємств і підприємств гостинності;

Методичне керівництво практикою здійснюється кафедрою економіки природокористування ОДЕКУ; безпосереднє керівництво практикою на базах здійснюють найбільш кваліфіковані фахівці від бази практики.

2.4.1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Базами практики можуть бути підприємства, установи, організації за спеціальністю.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника виробничої практики університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, що передбачені програмою практики, і вказівки наукового керівника практики;
- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- в десятиденний термін після прибуття з практики всі необхідні звітні фінансові документи керівнику виробничої практики університету.

Базою практики можуть бути:

- Одеський туристичний центр;
- ТОВ "ОДС ТУР";
- інші підприємства, установи, організації за спеціальністю.

Студент має право на проходження виробничої практики на підприємствах и установах за профілем спеціальності за власним вибором, попередньо узгодивши і отримавши дозвіл керівника практики.

2.4.2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Відразу ж після прибуття на базу практики студенти повинні пройти інструктаж з техніки безпеки і охорони праці на базі практики.

Під час практики студенти повинні виконати календарний план.

Під час проходження виробничої практики на підприємстві студенти повинні ознайомитися з організацією планування, управління маркетинговою діяльністю базового підприємства.

Проходження практики починається з планово-економічного відділу, вивчаються питання організації розробки різних видів планів, організації обліку, контролю виконання планів, порядок оформлення документації первинного обліку, складання річного і перспективних планів. Особливо звертається увага на планування і розрахунку економічної ефективності заходів природоохоронної діяльності.

Календарний план

№ п/п	Вид робіт	Кількість годин
1	Інструктаж з правил охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики	2
2	Загальне знайомство зі структурою та задачами, які стоять перед базою практики	2
3	Вивчення методичних і нормативних документів на основі яких здійснюється діяльність на	38

	підприємстві	
4	Ознайомлення з роботою на підприємстві	34
5	Ознайомлення з інформаційними джерелами	34
6	Збір даних для написання бакалаврської роботи та їх наукова обробка	40
7	Вивчення законодавчо-нормативної бази по темі бакалаврської роботи	40
8	Оформлення звіту з виробничої практики	30
9	Обговорення звіту про практику	20
Усього:		240(включаючи 90 години СРС)

2.4.3 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Виробнича практика повинна сформувати у студента Одеського державного екологічного університету професійні навички вміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи у виробничих умовах через виконання різноманітних робіт, які відповідають майбутній професійній діяльності.

Для того, щоб виконати програму практики студенти повинні ретельно вивчити законодавство з природоохоронної та туристичної діяльності.

2.4.4. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

1. Знайомство зі структурою підприємства.
2. Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці на базі практики.
3. Загальне знайомство зі складом і функціональними обов'язками підрозділів інституту та їх організаційною структурою.
4. Ознайомитися з науковими розробками і методичними рекомендаціями підрозділів.
5. Ознайомитися з методами розрахунку і обробки інформації.
6. Збір даних для написання бакалаврської роботи та їх наукова обробка.
7. Вивчення законодавчо-нормативної бази по темі бакалаврської роботи.
8. Оформлення звіту виробничої практики.

2.4.5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час практики студенти повинні дотримуватися встановленого розпорядку дня та вести щоденник практики.

Під час практики за кожним студентом закріплюється керівник практики.

Контроль за виконанням програми практики поділяється на поточний і підсумковий.

Поточний контроль включає нагляд за діяльністю студентів з боку керівника практики; контроль за виконанням окремих розділів програми практики. В щоденник практики заносяться всі відомості про виконану протягом дня роботу. Керівник практики контролює виконання необхідних обсягів робіт, зміст звітних матеріалів та завіряє його особистим підписом.

На закінчення практики студент повинний скласти звіт про практику, який є формою підсумкового контролю.

2.4.6. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звіт з практики має містити:

- характеристику бази практики, структуру та обсяг роботи підрозділу, можливість виконання програми практики;
- характеристику умов проходження практики;
- термін проходження практики з зазначенням дат її початку та закінчення;
- перелік підрозділів та видів робіт, що виконувалися, посади та термін стажування практиканта з зазначенням конкретних дат;
- перелік усіх видів робіт;
- розділ з охорони праці;
- методичні розробки, які використовуються в оперативній практиці на підприємстві;
- відомості про зібрані дані;

Окремим розділом звіту є виконання індивідуального завдання студентом. Звіт повинний містити висновки і пропозиції, список використаних джерел. Звіт оформлюється за відповідними методичними вказівками кафедри з обов'язковим урахуванням державних стандартів щодо оформлення документації.